

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 135 239/98-05051
Signatura: vm5cs101

Oblastní pracoviště č. 13
Okresní pracoviště Šumperk

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola Šumperk Vrchlického 22, 787 01 Šumperk
Identifikátor ředitelství:	600 148 441
IZO:	102 680 582
Ředitel školy:	Mgr. Jaroslav Chytil
Zřizovatel:	Obec Šumperk
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Šumperk
Termín inspekce:	17. a 18. prosince 1998
Inspektoři:	Mgr. Zonna Němcová Mgr. Josef Konečný
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Řízení školy Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Povinná dokumentace školy, koncepce školy, řád školy, plán práce na školní rok 1998/1999, týdenní plány, rozvrh hodin, plán kontrolní činnosti a hospitací, záznamy o hospitacích, kritéria hodnocení pedagogických pracovníků, přehled pedagogických pracovníků, zápisy z pracovních porad, tematické plány učiva českého jazyka pro 8. a 9. ročník a matematiky pro 4. a 8. ročník, první kontrolní práce z českého jazyka VIII. A a IX. A. třídy, matematiky VIII. B třídy, žákovské knížky a sešity žáků uvedených tříd.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Základní škola Šumperk, Vrchlického 22 je školou s právní subjektivitou, která má 19 tříd 1. - 9. ročníku s celkovým počtem 453 žáků, je nejmenší z pěti základních škol ve městě. Součástí školy jsou školní družina se třemi odděleními a školní jídelna.

1 Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávacího procesu

Ředitel školy zpracoval koncepční záměry na období do roku 2000, v nichž se zaměřil pouze na cíle ve výchovně vzdělávací oblasti. Koncepce postrádá stanovení organizačních, personálních a materiálně technických úkolů. Celoroční plán školy vychází z analýzy stavu předchozího školního roku a vytyčuje konkrétně hlavní úkoly v oblasti koncepce, výchovně vzdělávací práce, úkoly organizační, ekonomické a zajištění bezpečnosti práce. Plánované termíny vedení školy sleduje a vyhodnocuje. Jasnou

a přesnou podobu nabývá plán školy v týdenních plánech, kde jsou všechny aktuální úkoly snadno kontrolovatelné. Zpracování tematických plánů učiva jednotlivých předmětů bylo sjednoceno vedením školy, jsou velmi podrobné a důsledně vycházejí z příslušných osnov zvolených vzdělávacích programů.

V oblasti koncepčních záměrů a plánování výchovně vzdělávací práce je činnost ředitele hodnocena jako spíše nadprůměrná.

2 Odborné a pedagogické řízení

2.1 Organizační struktura

Ředitel školy a jeho zástupkyně mají pedagogické i odborné předpoklady pro výkon svých funkcí. Státní správu provádějí v souladu s obecně platnými právními předpisy. Organizace výchovně vzdělávací činnosti a provozu školy je operativní, má jasně stanovená pravidla, která umožňují efektivní řízení. Vedení školy promyšleně deleguje kompetence na jednotlivé pracovníky, metodické a poradní orgány a vytváří prostor pro jejich uplatnění. Pedagogická rada se schází podle stanoveného plánu a řeší hlavní úkoly vzdělávání a výchovy žáků. Zápisy z jednání však nejsou dostatečně relevantní uváděnému programu bez stanovení závěrů. Metodické orgány pracují kvalitně a jsou v řízení školy velkým a důležitým pomocníkem. Vedení školy i učitelé úzce spolupracují s neúplnou Základní školou Bratrušov, odkud k nim přecházejí žáci do 6. ročníku.

Řád školy ustanovuje pouze povinnosti žáků, není doplněn o jejich práva. Provozní zaměstnanci spoluvytvářejí dobré podmínky pro práci žáků i učitelů.

Organizační struktura školy má dílčí pozitiva nad běžnou úroveň.

2.2 Personální struktura

Výchovně vzdělávací proces ve školním roce 1998/1999 zajišťuje 27 učitelů a 3 vychovatelky školní družiny. Pedagogický sbor s průměrným optimálním věkem 41 rok je složen ze čtyř mužů a dvaceti šesti žen. Pedagogickou způsobilost mají všichni učitelé, bez odborné způsobilosti pro výuku na základní škole je jedna učitelka. Výuka na 1. stupni je zajištěna s 92,4 % a na 2. stupni se 79,2 % odborně způsobilými učiteli. V řadě předmětů na 2. stupni se podařilo zajistit výuku se stoprocentní odborností (český jazyk, matematika, fyzika, chemie, občanská výchova, dějepis, přírodopis, hudební výchova, technická výchova), odbornost učitelů je využita efektivně.

Personální struktura pedagogického sboru má výraznou převahu pozitiv.

Odborné a pedagogické řízení je funkční, celkově je hodnoceno jako spíše nadprůměrné.

3 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

Kontrolní činnost vedení školy je prováděna podle plánu, který je časově zpracován na měsíce. Zahrnuje všechny oblasti činnosti pedagogických pracovníků i žáků, společně s analýzou výsledků kontrol tvoří účinný systém. Hospitační činnost ředitele je plánovaná, počet hospitací za uplynulé období tohoto školního roku splnil jen z jedné třetiny. Závěry z hospitací jsou s učiteli projednávány a záznamy z nich jsou na velmi dobré úrovni, obsahují i doporučení k odstranění nedostatků. Pro hodnocení učitelů jsou stanovena a uplatňována hodnotící kritéria.

Hodnocení žáků se provádí systematicky podle klasifikačního řádu a má motivující charakter. Vedení školy využívá k zpětné vazbě přehledů klasifikace a výsledků hodnocení písemných prací a testů jednotlivých učitelů. Vlastní evaluační nástroje dosud nemá.

Kontrolní systém školy lze hodnotit jako spíše nadprůměrný.

4 Informační systém - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém je funkční. S plánovanými akcemi a konkrétními úkoly s určeným zodpovědným pracovníkem jsou učitelé seznamováni včas a pravidelně prostřednictvím písemně zpracovaných týdenních kalendářů, které jsou prezentovány na nástěnce ve sborovně školy. Aktuální a neodkladné informace jsou předávány ihned osobním kontaktem, případně vnitřním telefonickým spojením, mimořádně školním rozhlasem.

Důvěrné informace o zaměstnancích jsou uloženy v ředitelně a jsou zpřístupněny jen vedení školy. Materiály o žácích zdravotně postižených spravuje výchovná poradkyně.

K zajištění účinné zpětné vazby mezi vedením, učiteli a žáky přispívá důvěrná schránka pro náměty, připomínky a dotazy, pravidelné schůzky ředitele se zástupci žákovské samosprávy a žákovská relace ve školním rozhlase „volejte řediteli“.

Informovanost rodičů je zabezpečena standardními cestami prostřednictvím žákovských knížek a čtyřmi třídními schůzkami, s jejichž termíny byli rodiče seznámeni písemně již na začátku školního roku. Předávání informací rodičům je jasné, pravidelné a prokazatelné. V prosinci 1998 obdrželi všichni rodiče a partneři školy bulletin, který je seznámil se základními údaji o škole, její činnosti i úspěších. Na měsíc leden 1999 se připravuje „Den otevřených dveří“.

Další služba pro rodiče je zajištěna a koordinována výchovnou poradkyní, která má pro tyto účely vyhrazeny konzultační hodiny.

Rada školy není vytvořena.

Informační systém školy je kvalitní, téměř bez nedostatků, má nadprůměrnou úroveň.

5 Vedení povinné dokumentace

Kontrolovaná povinná dokumentace školy je vedena v souladu s platnými předpisy. Obsahová a formální stránka má velmi dobrou úroveň, drobné administrativní nedostatky byly projednány s vedením školy a ředitel zajistí jejich následné odstranění a doplnění.

Vedení kontrolované povinné dokumentace školy má nadprůměrnou úroveň.

6 Plnění učebních plánů, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

Schválené učební plány vzdělávacích programů Obecná škola, Základní škola, upravených učebních dokumentů a učební plán pro dvě třídy s rozšířeným vyučováním jazyků jsou plněny. Nabídka individuální volby vzdělávacích aktivit je široká, vychází z potřeb a požadavků rodičů i žáků a podmínek školy. Realizace učebních plánů předmětů český jazyk a matematika je v souladu s deklarovanými vzdělávacími programy.

Učební plány podle schválených vzdělávacích programů jsou plněny.

7 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Finanční prostředky přidělené Školským úřadem Šumperk umožňují modernizaci a aktualizaci fondu učebnic a učebních pomůcek. Plnému pokrytí mzdových nákladů na uklízečku, kuchařku a ekonomku napomáhá vedlejší hospodářská činnost, která zahrnuje pronájmy z tělocvičny a hostinskou činnost školní jídelny. Rozpočet školy přidělený zřizovatelem je značně zatížen úhradami za odstranění škod, které byly způsobeny havárií vodovodní instalace v budově školy v červenci roku 1998. Nedostatek finančních prostředků má škola na obnovu zastaralého strojového zařízení školní jídelny.

Další finanční prostředky získává škola od Sdružení rodičů a přátel školy, asociace Sport pro všechny, organizace Školní sportovní kluby a sponzorů, kterými jsou podporovány sportovní a jiné aktivity žáků.

Přidělené finanční prostředky jsou využívány účelně a efektivně ve prospěch žáků.

Efektivnost využívání finančních prostředků je hodnocena nadprůměrně.

Další zjištění se týkají dvou sledovaných předmětů - českého jazyka a matematiky.

8 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Materiálně technické podmínky pro výuku českého jazyka jsou velmi dobré. Učitelky českého jazyka mají svůj vlastní kabinet, který je bohatě vybaven pomůckami, jazykovými příručkami, odbornou a metodickou literaturou. Pro jazykové vyučování jsou již zajištěny učebnice pro vzdělávací program Základní škola, pro výuku literatury se fond učebnic postupně aktualizuje. Učitelky i žáci využívají k práci školní knihovnu.

Matematika nemá vlastní kabinet, učební pomůcky jsou složeny ve skříních umístěných v kabinetu fyziky a odborné učebny informatiky. Vybavení pomůckami je dostatečné, umožňuje plnit osnovy. Fond učebnic odpovídá potřebě, je široký a postupně aktualizován.

Materiálně technické podmínky pro výuku sledovaných předmětů jsou velmi dobré, nadprůměrné.

9 Hodnocení psychohygienických podmínek

Pracovní prostředí kmenových učeben, kde probíhá výuka českého jazyka a matematiky, je vhodné pro žáky i učitele. Školní nábytek odpovídá antropometrickým požadavkům, částečně je nový a moderní. Učebny působí velmi dobře svou úpravou i čistotou. Prostory školní budovy jsou celkově využívány funkčně, jsou udržovány v čistotě a esteticky upraveny pracemi žáků i svépomocí zaměstnanců školy.

Zařazení obou předmětů v rozvrhu hodin respektuje psychohygienické potřeby žáků a didaktické zásady.

Psychohygienické podmínky výuky sledovaných předmětů jsou vynikající.

10 Hodnocení personálních podmínek

Vyučování českého jazyka a matematiky je zajištěno ve třídách 2. stupně se stoprocentní pedagogickou a odbornou způsobilostí zkušených učitelů.

Personální podmínky výuky sledovaných předmětů jsou vynikající.

11 Plnění učebních osnov

Volba vzdělávacích programů respektuje pokyny MŠMT ČR. Kontrolou tematických plánů učiva českého jazyka a matematiky a porovnáním se zápisy v třídních knihách bylo zjištěno, že učební osnovy jsou plněny podle schválených dokumentů.

Učební osnovy jsou plněny.

12 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Český jazyk

V průběhu inspekce byly provedeny dvě kontrolní hospitace v jazykovém vyučování českého jazyka v 8. a 9. ročníku, kde jsou žáci vzděláváni podle upravených učebních dokumentů.

V obou vyučovacích hodinách byl účelně využit časový prostor využitím různých činností a střídáním efektivních metod a forem ústní i písemné práce, které odpovídaly věku žáků. Při výuce byl zřejmý i individuální přístup k žákům se zdravotním postižením. Předvánoční doby využily učitelky velmi vhodně k motivaci a aktivizaci všech žáků. Po každé samostatné práci následovala zpětná vazba, která žáky povzbuzovala. Učitelky hodnotily průběžně všechny žáky, ale klasifikovaly jen úspěšné odpovědi a řešení. Z toho vyplývala celková radostná atmosféra s pozitivními vztahy mezi učitelkami a žáky.

Sešity mají dobrou úroveň, jsou kontrolovány a opravovány. Napsané slohové práce jsou vyhodnoceny s důkladnou analýzou pravopisných a stylistických nedostatků. Frekvence známek odpovídá charakteru předmětu.

Výuka českého jazyka ve sledovaných vyučovacích hodinách měla výraznou převahu pozitiv.

Matematika

Ve dvou kontrolních hospitacích byl obsah učiva v souladu s tematickými plány a příslušnými osnovami. Učitelky promyšleně a účelně sledovaly vytčené vzdělávací cíle. Organizace vyučovacích hodin, užité formy a metody práce měly rozdílnou úroveň.

V jedné třídě učitelka motivovala vhodně žáky, vzbudila zájem o nové učivo a využívala ve značné míře povzbuzení i pochvaly. Střídáním činností vytvářela dostatečný prostor pro aktivitu žáků a angažované učení. Pracovní tempo bylo vysoké, ale v případě potřeby vhodně reagovala na individuální zvláštnosti žáků. Celková optimistická a pracovní atmosféra třídy ovlivnila celý vzdělávací proces. Hodnocení žáků v průběhu vyučovací hodiny i podle klasifikace v žákovských knížkách mělo povzbudivý charakter.

Ve druhé třídě docházelo k menším změnám forem a metod výuky. Při frontálním způsobu vyučování převládal monolog učitelky s nízkou komunikací žáků. Společné řešení příkladů u tabule dávalo malý prostor pro vlastní samostatnou činnost, vedlo ke snížení zájmu, vnitřní motivace a v mnoha případech k pasivnímu opisování. Frekvence klasifikace žáků je přiměřená charakteru předmětu, převládají však známky průměrné a podprůměrné. První kontrolní práce s průměrem 3,3 a třicetipětiprocentní převahou dostatečných a nedostatečných známek ukazuje na zatím nedostatečné osvojení probraného učiva za 1. čtvrtletí školního roku.

Písemné projevy žáků v obou třídách mají převážně dobrou úroveň, sešity jsou vedeny jednotně.

Z hlediska efektivity kontrolovaných vyučovacích hodin lze činnost učitelek i žáků hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

13 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Za uplynulé klasifikační období tohoto školního roku je prospěch žáků na dobré úrovni. Z celkového počtu žáků školy je v současné době 3,3 % žáků hodnoceno nedostatečnou známkou. V chování žáků se nevyskytují závažné přestupky, vzájemné vztahy mezi žáky jsou pozitivní. Předcházení negativních jevů je realizováno mimo jiné podle zpracovaného programu protidrogové prevence. K posilování mravních hodnot a rozvoji osobnosti žáků přispívá funkční žákovská samospráva na úrovni tříd i školy.

V účasti žáků ve vyhlášených olympiádách a soutěžích je škola tradičně aktivní, v některých soutěžích v minulém školním roce získala přední umístění v rámci okresu.

Z hlediska posuzovaných výsledků vyučování je škola hodnocena jako nadprůměrná.

ZÁVĚRY

Orientační inspekce zjistila v oblasti řízení školy dílčí pozitiva nad běžnou úroveň. Podmínky a průběh výchovně vzdělávacího procesu v českém jazyce a matematice hodnotí jako nadprůměrné.

- Odborná způsobilost pedagogických pracovníků je využívána efektivně.
- Vedení kontrolované povinné dokumentace po stránce obsahové i formální má velmi dobrou úroveň.
- Schválené učební dokumenty škola plní přesně podle zvolených vzdělávacích programů.

